

KANDIDATNUMMER

~~4~~ 3292

Sidetall

1

av

4

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2015

I Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvordan er statusen for dialektene i Norge sammenliknet med andre nordiske land?

Statusen for dialektene i Norge er særskilt høy sammenliknet med andre nordiske land.

2. Hvorfor finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk?

S fordi det ~~ikke~~ er uenighet om ~~hvilken~~ ^{hvilken} hvilken dialekt er bedre enn annen så det er ikke ^{høyt} ~~høyt~~ status.

3. Hva er årsaken til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land?

Politiske, økonomiske og kulturelle grunner, er årsaker til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land.

4. I Norge var det lenge slik at folk som flyttet til Oslo forandret dialekten sin.

Hva var årsakene til dette?

S fordi de følte seg at de kunne komme ned av andre hvis de snakke dialekter sine, og mennesker i Oslo forstår ikke dialekter.

5. Nevn fire trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene.

Miljø kamp, Kvinne kamp, Kamp mot olje burning, Kamp mot flytting og sentralisering.

6. Hvilke konsekvenser hadde utviklingen på 1970-tallet for synet på og bruken av dialektene?

De fleste var stolt av dialektene sine og hjemsted.

7. Hvilke dialekter er ifølge Arne Torp mest utsatt for forandringer på 2000-tallet?

Dialekten i dalene på Østlandet er mest utsatt for forandringer på 2000-tallet ifølge Torp.

8. Hva ser Arne Torp som hovedårsaken til dialektforandringer hos unge mennesker på 2000-tallet?

Hovedårsaken til dialektforandringer hos unge er mental årsak og de er ~~flere~~ flere når de snakker dialekter og det mental urbanisering blant folk.

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Boken inneholder intervjuer med 14 personer som snakker dialekter

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

Kari mener at å like dialekten sin, er viktigste for å holde den.

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopper til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skrur Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken *Logg av sammen* med IT-gründer Thomas Moen, som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og *slow food* er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemte å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvnen?

For di gjennomsnittsnordmannen sjekker smartelefonen sin 150 ganger i døgnet.

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

Fordi Bratsberg begynte å sette mobilen på
lydløs og legge den og hver etter middag fra klokken fem
til ni skruer han av mobiltelefonen.

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Fordi han mener at kritikken mot overdreven
teknologibruk ikke er ny.

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Fordi han mener at denne generasjonen
har vært veldig opptatt av alt nytt.

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, svarte han beroligende
"Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg"

2. Generasjonen over 30 år er den siste generasjonen
som husker hvordan verden var uten Internett.

3. Boken *Logg av* er en bok som Bratsberg og
Tomas Alven har brukt på å skrive den det
siste halvannet året.

4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien er å være skeptisk
til nye teknologier en reaksjon som uttrykkes på forskjellige
situasjoner.

5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke blir
forstyrrt av andre enn ungene sine.

C. Parsetninger

Fullfør setningene i linje B nedenfor.

Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.

1. A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte fare sin om han egentlig elsker mobilen sin høyere en ham.

2. A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. Både Bratsberg og Moen mener det er en god idé å logge helt av.

3. A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med teknologibruk blitt avhengig av folks teknologibruk vurdering.

4. A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet blir forstyrrt av mobiltelefonen.

D. Ordlagning

Fyll ut de åpne feltene.

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
overraskelse	å raske over	overraskende
en forstyrrelse	å forstyrre	forstyrrt
endring	å endre	endret
refleksjon	å reflektere	reflektiv

overdivelse	å overdrive	overdreven
grense	å begrense	begrenset
en kritikk	å kritisere	kritisk

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av de gode idéene dine?
2. Hun hadde en mye best idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode idéer?
4. Dette er den beste idéen du noen gang har hatt.

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg kan forstå ulike dialekter bedre hvis
jeg - forstå
jeg har mer kontakt med flere
jeg - ha
personer som snakker dialekt.

2. I det siste lytter jeg mye på lydbøker.
jeg - lytte

For et år siden gjorde jeg aldri det.
jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hørte du ikke på meg

du - ikke - høre

da jeg hadde holdt foredraget mitt i går?

jeg holde

4. Han sier at han aldri vil spille dataspill igjen,

han - aldri - spille

for han hadde en negativ opplevelse med dataspill

han ha

i fjor.

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) Selv om spørsmålet ikke var direkte overraskende, ble han usikker.

(likevel) Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Likevel ble han usikker.

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

Bedrifter kjører mobil frie møter, fordi de ansatte alltid blir forstyrret.

(fordi) ~~De ansatte blir alltid forstyrret, fordi bedriftene kjører mobil frie møter.~~

(derfor) De ansatte blir alltid forstyrret. Derfor kjører bedriftene mobil frie møter.

(så) De ansatte blir alltid forstyrret, så kjører bedriftene ~~kjøper~~ mobil frie møter.

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og krancling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora? Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

opp. 2

Språksituasjonen i hjemlandet mitt

For det første er det typisk og viktig for noen land å ha sitt eget språk.

De fleste av menneskene mener at språket kan identifisere og representere landene sine og de er stolte av det.

Irak er det ~~største~~ arabiske landet som jeg kom fra. Det er mange etniske grupper i Irak. Kurdene bor i Nord Irak og turkmenene utgjør flertall i Kirkuk.

Den største etniske gruppen er arabere og de snakker arabisk selvsagt.

Generelt er ~~det~~ arabiske språk ~~det~~ hovedspråket i alle arabiske land. Men i Irak er det spesielle omstendigheter nå. Det er to offisielle språk; arabisk og kurdisk.

I tillegg kjemper turkmenene for å sette turkmenisk som tredje offisielle språket.

I gamle dager var det lærlig for minoriteter å be myndighetene om å ansette språkene sine som offisielle språk.

Hovedgrunnen av dette var det ingen ytringsrettigheter i Irak siden etablering av republikken i 1958-tallet.

Ved siden av dette kunne mobbing og

diskriminering skje til de som snakker andre språk enn arabisk, særlig i hovedstaden Bagdad ~~etter~~ og i de offentlige institusjonene. Om dialekter kan jeg fortelle noe om arabiske dialekter på grunn av stor variasjon som finnes i de arabiske dialektene. Noen ganger er det vanskelig for mennesker som bor i Mosel for eksempel å forstå de som bor i Basta når de snakker så høyt. I noen tilfeller kan man kommunisere med en andre som bor over grensen i naboland bedre enn ~~med~~ å forstå de som bor i samme land. Når det gjelder offentlige sektorer er det veldig kært å bruke et andre språk enn arabisk. Likevel skrives offisielle ~~posten~~ dokumenter på både arabisk og kurdiske.

Man kan høre de fleste av språkene og dialektene i Bagdad. Mange flyttet til hovedstaden i det siste 50 årene for å finne en jobb eller for å lete etter gode muligheter. Nå er det veldig normalt at man ~~snakke~~ holder sitt eget språk og blir stolt av å snakke dialekten sin. Til slutt er det viktigste for mennesker å kommunisere og kontakte med respekt og hverandre og holder

Verdighet uten ~~et~~ diskriminering eller
frykt. En må ikke være sjeneret når en
vil snakke med andre, selv om det finnes
flere urolige mennesker som ~~opplører~~
har dårlig opplysning.